

COVID-19 Kapsamında Madenlerde Alınacak Önlemler

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

Güncellenme Tarihi: 14.05.2020

Her maden çalışmasının kendine ait coğrafik durum, barınma, yapılan işler gibi nedenlerle farklı özellikleri vardır. COVID-19 kapsamında madenlerde alınacak önlemlerin amacı; vaka görülmesinin önlenmesi, ancak vaka görülürse de salgın gelişmesinin önlenmesidir. Önemle göz önünde bulundurulması gereken bir konu da, çalışanlar arasında halen COVID-19 saptanmamış olsa bile, temas nedeniyle bulaşmış ve belirti göstermeyenler olabileceğidir.

A. Salgın ile ilgili önlemler alınırken göz önünde bulundurulması gereken temel noktalar

1. COVID-19 enfeksiyonunun ana bulaşma yolu kişiden kişiye bulaşma şeklindedir. Bu bulaşma virüsü taşıyan kişinin konuşurken, hapşırırken, öksürürken ağız ya da burnundan çıkan damlacıklar yolu ile olur.
2. Öksürük ya da hapşırık ile kirlenen yüzeylerle temas eden ellerin ağıza, buruna ya da gözlere değmesi ile de bulaşma mümkün olabilmektedir.
3. Virüsün bulaştığı kimselerde hastalık belirti vermeden de seyredebilir ve bu kişiler hastalığın bulaşmasında önemli rol oynar.
4. Hastalık belirtisi olsun ya da olmasın, virüsü taşıyan kişi kısa sürede başkalarına da bulaştırabilir.
5. Hastalık yüksek tansiyonu, şeker hastalığı, kalp ve kronik akciğer hastalığı olanlarla, kanser tedavisi görenler, immun sistem baskılayıcı ilaç kullananlar, 65 yaş ve üzeridekilerde sıklıkla daha ağır seyretmektedir.

B. Önlemlerde göz önüne alınacak temel prensipler

1. Kişisel hijyen ve çevre temizliğine sıkı bir şekilde uyulmalıdır.
2. Çalışılan iş yerinde hastalık belirtileri gösteren kişiler saptanmalı ve izole edilmelidir.
3. Hastalık saptanan kişilerle teması olanlar izlenmeli ve yakın temaslılar COVID-19 rehberine göre yönetilmelidir.
4. Ateş, öksürük veya solunum sıkıntısı olan çalışan saptandığında iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmelidir.

5. COVID-19 vakası tespit edildiği durumlarda vakanın diğer çalışanlardan ayrı tutulacağı bir izolasyon odası oluşturulması ve vaka tesbiti sonrası filyasyon çalışmasına olanak sağlayacak şekilde özellikle servislerde seyahat eden personel kaydı oluşturulmalıdır.

C. Alınacak Önlemler ve Yapılacak Uygulamalar

1. İş yerinde COVID-19 salgını kontrolü amacıyla sorumlu bir görevlinin belirlenmesi

Bu kişi "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu" tarafından belirlenen tercihen hekim veya sağlık personeli olmalıdır. Bu koşulun sağlanamadığı durumlarda işveren veya temsilcisi tarafından belirlenen bir çalışan COVID-19 hastalığı konusunda bilgilendirilmeli ve görevlendirilmelidir.

Başlıca görevleri:

- a. İş yerinde alınacak çevre temizlik önlemlerini takip etmek,
- b. Zorunlu haller dışında madenlerde görevli olmayan kişilerin çalışma alanlarına alınmasını engellemek,
- c. İş yerinde personelin sıklıkla kullandığı görünebilir yerlere, Sağlık Bakanlığınca yayınlanan COVID-19'dan korunmaya yönelik posterlerin asılmasını ve çalışanlara broşürlerin dağıtılmasını sağlamak,
- d. Günlük olarak ateş, öksürük ve solunum sıkıntısı açısından çalışanların takibini yapmak,
- e. Ateş, öksürük ve solunum sıkıntısı gelişen çalışanların kendisine haber vermesini sağlayacak yöntemi (telefon, telsiz, önceden belirlenmiş bir noktaya müracaat vb.) belirlemek amacıyla Çalışma Ortamı d/i maddesinde belirtilen mevcut Acil Durum Planına Acil Durum Planı Algoritmasını ekleyerek yeniden düzenlemek ve mevcut Risk Değerlendirmesini güncellemek,
- f. Alt işverenlerin belirlenen kurallara uyduğunu kontrol etmek, ettirmek,
- g. COVID-19 vakası şüphesi oluştuğunda iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçmek.

2. İş yerinde çalışanlar arasında COVID-19 bulaşmasını engellemek için önlemlerin alınması

- a. Servis araçlarının kullanımında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:
 - i. Servis araçlarının özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizlik ve hijyeninin sık aralıklarla sağlanması,
 - ii. Servis olarak kullanılan araçların girişlerine el antiseptiği konulması,

- iii. Servis araçlarının taşıma kapasitesinin sosyal mesafe göz önüne alınarak planlanması,
 - iv. Servislerle transferi yapılan çalışanların servislerde yan koltuk boş kalacak ve arka arkaya gelmeyecek şekilde çapraz düzende oturtulmasının sağlanması
 - v. Şantiye dışında servislere binen çalışanların ateşleri ölçüldükten sonra servislere alınması
 - vi. Servislerin her sefer sonrası dezenfekte edilmesini sağlanması,
 - vii. Servis kullanan çalışanlara tek kullanımlık tıbbi maske sağlanması,
- b. Yurt içi seyahatten ve/veya izinden dönüp sahada çalışması zorunlu olan çalışanların mümkünse 14 gün karantinaya alınmasını sağlayacak imkanların oluşturulması ve bu sürenin sonunda belirti göstermeyenlerin (ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyet) işbaşı yapmalarının sağlanması
- c. İş yerine giriş ve çıkışlar
- i. Kullanılacak hijyen malzemelerinin konulmasına yönelik düzenlemelerin yapılması,
 - ii. Bulaş riskini artıracak parmak izi okutulması gibi sistemlerin geçici süreyle kullanılmaması, mümkünse temassız sistemlerin kullanılması,
 - iii. Sosyal mesafe kuralına uygun geçiş işaretlemeleri yapılarak mesafenin korunması, yığılmanın önlenmesi,
 - iv. Çalışanların iş yerine girişlerinde temassız ateş ölçer veya termal kameralar ile ateşlerinin ölçülmesi ve bunun gün içinde tekrarlanması (37.80C üzeri ateşi tespit edilenlerin sahaya girişine izin verilmemesi)
 - v. Vardiya içinde ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışan tespit edildiğinde maske takarak derhal iş yeri sağlık birimine bilgi verilmesi ve 184 veya 112 aranarak il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmesi.
 - vi. COVID-19 vakası tespit edildiği durumlarda vakanın diğer çalışanlardan ayrı tutulacağı bir izolasyon odası oluşturulması ve vaka tesbiti sonrası flyasyon çalışmasına olanak sağlayacak şekilde özellikle servislerde seyahat eden personel kaydı oluşturulmalıdır.
 - vii. Ziyaretçilerin sahaya girişlerinin sınırlandırılması ve görüşmelerin uzaktan ve online olarak yapılmasını sağlamak,
 - viii. Tedarikçi olarak sahaya gelenlerin sağlık risk değerlendirmesi ve ateş ölçümü yapılarak kontrollü bir şekilde içeriye alınması, kargo ve benzeri kutuların dezenfekte edilerek içeriye alınması,

- ix. Mümkün durumlarda vardiyaların bölünerek yoğunluk azaltılması.
 - x. Müşteri, tedarikçi teması yoğun olan birimlerde çalışanların (güvenlik, vezne vb.) alanlarında maske, siperlik kullanması veya mümkün olan yerlerde ziyaretçi ile güvenlik/resepsiyon görevlileri arasına seperatör düzenlemesi yapılmalıdır.
- d. Çalışma ortamı
- i. COVID-19 salgını dikkate alınarak risk değerlendirmesi ve acil durum planlarının güncellenmesi,
 - ii. Yüksek tansiyon, diyabet, kalp ve kronik akciğer hastalığı, kanser tedavisi görenler, immun sistem baskılayıcı ilaç kullananlar ve 65 yaş üstü çalışanlar iş yerinden uzaklaştırılmalı, mümkün ise evden/uzaktan çalışma modeline geçilmelidir,
 - iii. Sosyal mesafe kuralı gözetilerek çalışma yöntem ve düzenlerinin yeniden gözden geçirilmesi ve bu kurala uygun düzenlemelerin yapılması, evden/uzaktan/dönüşümlü çalışması mümkün olan çalışanların bu modele geçmesi,
 - iv. Ara dinlenmeleri ve yemek molalarını da kapsayacak Şekilde alışma süreleri içinde çalışanların birbirleriyle etkileşimlerinin asgari düzeyde olacak Şekilde planlanması,
 - v. Çalışma alanında aynı anda bulunan çalışan sayısının asgari oranda tutulması, ofislerde çalışanların 1,5 metre mesafeye olacak Şekilde konumlandırılması ve çalışanlar arasında sosyal mesafenin sağlanması için planlama yapılması, mümkün olması halinde dönüşümlü ya da uzaktan çalışma gibi yöntemlerin tercih edilmesi,
 - vi. Çalışma ortamının uygun ve yeterli düzeyde doğal havalandırma yapılmasının sağlanması ve günlük temizliğin su ve deterjanla yapılması,
 - vii. Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliğinin günde en az iki kez sulandırılmış çamaşır suyu veya ürün tarifine göre klor tableti* ile yapılması
 - viii. Ekranlı araçlar ve ilgili parçaları (klavye, fare, ortak telefon, diyafon, mikrofon vb.) dahil olmak üzere kullanılan tüm ekipmanın ve çalışma ortamının hijyeninin sağlanması amacıyla sık aralıklarla %70 alkol içeren solüsyonla silinerek temizlenmesi,
 - ix. Çalışanların ortak kullanılan ekipmanları ile araçlarının kullanım öncesi

- temizlenmesi konusunda bilgilendirilmesi ve özendirilmesi, ortak kullanılan çay kahve makinası gibi malzemelerin kullanılmaması,
- x. Asansörlerin mümkün olduğunca kullanılmaması, zorunlu hallerde kişi sayısının sosyal mesafe kuralına uygun olarak sınırlandırılması, içeride duruş pozisyonunun yüz yüze olmamasının sağlanması, uygun yerlere dezenfektan yerleştirilmesi, asansörlere binerken uygun yerlerde kağıt peçete bulundurulması ve butona basmak için peçetelerin kullanılması,
 - xi. Çalışma ortamında yeterli sayıda elle temas edilmesine gerek duyulmayan çöp kutularının bulundurulması,
 - xii. Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/lavabo olanağının sağlanması, lavabo, elektrik, sifon vb.. bataryaların mümkünse dokunmatik olması,
 - xiii. Hafif araçların günlük dezenfekte edilmesi,
 - xiv. Vardiya değişimlerinde iş makinası ve kamyon vb. dezenfekte edilmesi
 - xv. Tuvalet ve lavabolarda yeterli miktarda kişisel hijyen malzemesinin bulundurulması, bu alanların kullanılmasından önce ve sonra kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına dikkat edilmesi ve buraların sıklıkla sulandırılmış çamaşır suyu veya ürün tarifine göre klor tableti* ile temizlenmesi,
 - xvi. Temizlik yapan personel maske ve eldiven kullanmalıdır.
 - xvii. Personel tarafından kullanılan maske, eldiven atıkları ayrı ve el değmeden açılan, kapaklı gri renk bir kutuda toplanması ve Çevre Bakanlığının belirlediği şekilde işaretlenerek iş yerinden uzaklaştırılması,
 - xviii. Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışan tespit edildiğinde iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmesi,
 - xix. COVID-19 vakası tespit edildiği durumlarda vakanın diğer çalışanlardan ayrı tutulacağı bir izolasyon odası oluşturulması ve vaka tespiti sonrası filyasyon çalışmasına olanak sağlayacak şekilde özellikle servislerde seyahat eden personel kaydı oluşturulmalıdır.
 - xx. Temizlik ve atıkların boşaltılmasından sorumlu personelin kişisel hijyenlerine ve uygun kişisel koruyucu ekipman kullanımlarına özen gösterilmesi,
 - xxi. Toplantı ve eğitimlerin salgın bitene kadar ertelenmesi,
 - xxii. Yasal yükümlülükler nedeniyle ertelenmesi mümkün olmayan toplantı ve eğitimlerin uzaktan eğitim, telekonferans gibi yöntemlerle gerçekleştirilmesi.
 - xxiii. Oyun alanı, spor salonu ve Mescit gibi yerlerin geçici süreliğine kapatılması

- e. Mutfak, yemekhane ve dinlenme alanları
- i. Mutfak, yemekhane ve dinlenme alanlarının girişlerine el antiseptiği konulması,
 - ii. Mutfak, yemekhane ve dinlenme alanlarında sosyal mesafe ve hijyen kurallarının göz önünde bulundurulması, bekleme kuyrukları için 1 metrelik güvenlik şeritlerinin yerlere yerleştirilmesi, yemekhanede fiziksel mesafeyi belirleyen uygun işaretlemeler yapılmalı ve çalışanların buna uymaları sağlanmalıdır.
 - iii. Yemekhanede masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1,5 metrede olacak şekilde (tercihen 2 metre) düzenleme yapılması, 4 kişilik bir masada tercihen 1 en fazla 2 kişi çapraz bir şekilde oturmalıdır.
 - iv. Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli ve aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanması, çay içme molalarında da benzer kurallara dikkat edilmesi,
 - v. Yemeğin yemekhane dışında bir yerde yenilmesi durumunda çalışanlar arasında en az 1,5 metre mesafe bulunmasının sağlanması, yemeklerini paylaşmalarının engellenmesi, mümkünse çalışanlara kumanya olarak ve kahvaltılarının piknik kahvaltısı şeklinde verilmesi
 - vi. Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/lavabo olanağının sağlanması ve el yıkama alanlarının artırılması,
 - vii. Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile kurulanması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkân veren düzenlemelerin yapılması ve eğitimlerin verilmesi,
 - viii. Baharat, kürdan, tuz, kaşık, çatal, bıçak, bardak, tabak vb. malzemelerin tek kullanımlık olacak şekilde sunulması,
 - ix. Yemek ve içeceklerin mümkünse kumanya şeklinde dağıtılması,
 - x. Yemekhane görevlilerinin kişisel hijyen kurallarına uygun davranması konuyla ilgili eğitimlerin düzenli olarak yemekhane personeline verilmesi ve uygun kişisel koruyucu ekipman (tek kullanımlık tıbbi maske, bone, siperlik eldiven) kullanması,
 - xi. Yemekhane ve dinlenme alanlarının yeterli ve düzenli havalandırılması ve günlük temizliğin su ve deterjanla yapılması,
 - xii. Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılması.

- f. Yatakhaneler
- i. Yatakhane girişlerine el antiseptiği konulması,
 - ii. Yatakhanelerde sosyal mesafe ve hijyen kurallarının göz önünde bulundurulması,
 - iii. Yatakhanelerde yatak ya da ranzaların 1,5-2 metre aralıklarla seyreltilerek yerleştirilmesi,
 - iv. Yatak ya da ranzaların yan yana olanlarının bir baş bir ayakucu şeklinde konumlandırılması,
 - v. Yatakhanelerin yeterli ve düzenli şekilde havalandırılması,
 - vi. Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılması,
 - vii. Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/banyo olanağının sağlanması.
- g. Çamaşırhane
- i. Çamaşırhanede beyaz çamaşırların 90 derecede, renkli çamaşırların 60 derecede yıkanmaya başlanması,
- h. Soyunma odaları, banyolar, lambahane, koltuk ambarı vb. yerler
- i. Bu alanların girişine el antiseptiği konulması,
 - ii. Bu alanlarda sosyal mesafeye uyumun sağlanacağı düzenlemelerin yapılması,
 - iii. Bu alanların en az her vardiya değişiminde yeterli düzeyde havalandırılması,
 - iv. Bu alanlardaki dolap kolları ve askıların her vardiya değişiminde temizlenmesi,
 - v. Çalışanların iş elbiseleri ile günlük kıyafetlerinin başkaları ile temas etmeyecek şekilde farklı yerlerde saklanabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması,
 - vi. Her vardiya değişiminde baret, kafa lambası, gaz maskesi ve diğer el aletlerinin deterjanlı bez ile temizlenmesi sağlanmalıdır.

3. İş yerinde çalışanlar arasında COVID-19 ile uyumlu şikâyetleri (ateş, öksürük veya solunum sıkıntısı) olan kişiler olması durumunda alınacak önlemler

- a. Diğer çalışanlardan ivedilikle ayrılması, tıbbi maske takılması ve iş yeri sağlık birimine başvurularının sağlanması,
- b. Sonucu COVID-19 olarak değerlendirilen vakanın temaslılarının Sağlık Bakanlığı COVID-19 rehberine göre yönetilmesi ve bu süre içinde temaslıların diğer çalışanlarla temas etmemelerinin sağlanması,

- c. COVID-19 tanısı konulan çalışanın kullandığı yatakhanelerin 24 saat sureyle boş tutulması ve havalandırılmasının sağlanması, sonrasında detaylı bir şekilde su ve deterjanla temizlenmesi,
- d. COVID-19 tanısı konulan kişinin kaldığı odanın temizliği esnasında geçirimsiz tulum, eldiven, gzlk ve FFP2/3 yarım yüz maskesi kullanılması, solunum yolu sekresyonları veya vücut ıkartıları ile kontamine olması mümkün olan tüm yüzeylerin sulandırılmış 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu veya sağlık bakanlığının tavsiye ettiği diğer kimyasallar ile temizlenmesi, meydana gelen atıkların tıbbi atık kapsamında uzaklaştırılması gerekmektedir.

* Çamaşır suyu ya da klor tableti ile temizlik suyunun hazırlanması:

- » 1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu 5 litre suya yarım küçük çay bardağı %5 sodyum hipoklorit içeren çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) eklenerek hazırlanır.
- » Temizlikte klor tableti kullanılacaksa ürün etiketindeki önerilere uyulur.